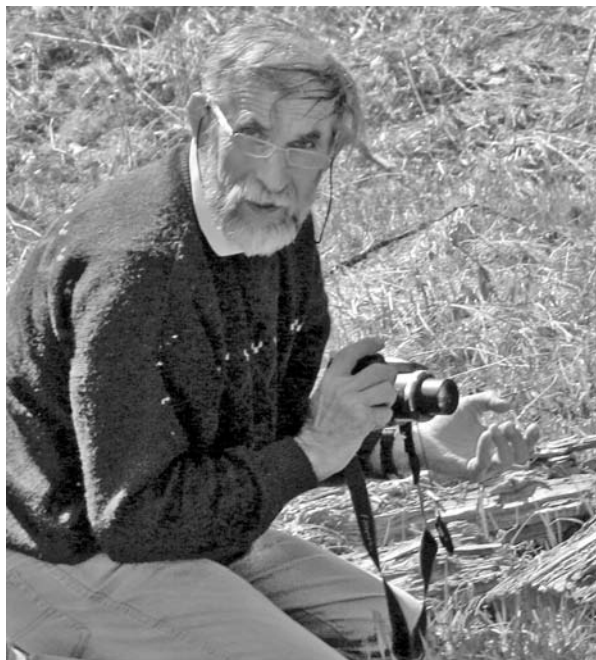

Varga András 65 éves
Varga, A. 65 years old
Happy Birthday!

A kép 2009. május 2-án készült a Lápos hegységben (Máramaros megye, Románia),
Barcánfalvától 10 kilométerre délre, a Malom-völgyben.

Amikor az a megtiszteltetés ért, hogy felkértek ennek a köszöntőnek a megírására, úgy gondoltam, hogy ha olyasmiket írnék, mint „...kiváló múzeológus, taxonómus és faunista. Hatalmas tereptapasztalat és fajismeret jellemzi. Százötven feletti számú tudományos közlemény, tizenöt leírt taxon, több komoly múzeológiai revízió, természetvédelmi monitorozó projektek és számos faunisztikai munka fűződik a nevéhez...” az túl személytelen lenne. Az életutad meg egyébként is részletesen meg lett írva a legutóbbi köszöntésedkor (Folia Hist. Nat. Mus. Matraensis 30: 7–8, 2006), úgyhogy azt felesleges is lenne megismételni. Ehelyett, inkább engedd meg, hogy a köszöntésed apropóján hadd elmélkedjek egy kicsit a faunisztika fontosságáról és helyéről a zoológián – és szűkebben véve a hazai malakológián – belül. Miért is?

A hazai malakológia meghatározó alakjaként mostanra menthetetlenül eljutottál oda, hogy te lettél szűkebb szakterületünk a magyar malakológia egyik „nagy öregje”, aki mellett hogy múzeológus és taxonómus, egyben az egyik legszélesebb látókörű, legnagyobb fajismeretű és legnagyobb tereptapasztalattal rendelkező hazai faunista. Ha bármilyen hazai monitorozás, fauna felmérés, természetvédelmi projekt vagy szakértés a téma, elsők között merül fel a te neved. Határozási problémával, nehezen határozható csoportokkal, problémás tételekkel is nagyon sokan nálad szoktak kikötni. Sokszor vitákat döntenek el az olyan érvek, mint „a Varga Bandi határozta...”, „a Varga Bandi látta...”, „a Varga Bandi gyűjtötte ott...”.

Manapság, amikor az *impakt faktor*, *publikációs lista* és *citációs index* szentháromsága uralja a tudományt (idézet Koch Sándor néhai kiváló virológus professzortól), presztízst illetően a faunisztika igencsak hátul áll a tudományterületek hierarchiájában. Alig kap teret a világ rangos tudományos lapjaiban és kevéssé vonzza napjaink teljesítményorientált tudósait. Faunista aligha lesz az év kutatója és az egyre szűkülő pályázati forrásokért folytatott versenyben is alig van esélye más területek művelőivel szemben. Sokan a faunisztikát nem sokra tartják. Egy molekuláris biológus ismerősöm fogalmazott úgy, hogy „...szupraindividuális biológiát művelni olyan mintha az NB III-ban fociznál, de a faunisztika még ott is az alsóházat jelenti...”. Sok szupraindividuális zoológus van persze, aki pályája kezdetén kapcsolatba kerül a faunisztikával, de később a legtöbbször ez háttérbe szorul más, magasabb rendűnek tartott tevékenységekkel – ökológia, konzervációbiológia, taxonómia – szemben. Te viszont nem álltál be ebbe a sorba. Bár rég eljutottál oda, hogy tekintélyes szakemberként már csak más dolgokkal foglalkozzál, nemhogy elhanyagoltad a faunisztikát, de továbbra is – vagy egyre inkább? – hangsúlyos az életművedben. Ha csak az utóbbi öt évben publikált közleményeidet nézem végig, amellyel, hogy foglalkoztál a pannon gyeptípusok élőhelykezelési problémáival, a puhatestűekkel kapcsolatos élőhely és fajvédelmi prioritásokkal, revidéáltad a Mátra Múzeum régi Mollusca anyagait és újra elővetted a *Lozekia–Kovacsia* csoport szisztematikáját, a faunisztika dominált. Közöltél adatokat a *Valvata macrostoma*, a *Cornu aspersum* és a *Helix lucorum* fajokról, és tanulmányoztad a Velencei-tó, a Bodroglóz, a Kiskunsági Nemzeti Park, Porva, Belsőbáránd, Darány, Leányvár, Tószeg, Vértesboglár, a Kis-Balaton, a Naszály, a keleméri Mohos-tavak, a Zagyva és a Tarna vidéke illetve Mára-maros puhatestű faunájáról.

Eszembe jut egy történet, amit még annakidején meséltél. Jó pár évvel ezelőtt történt, egy kongresszus kávészünetében pár kollégának az éppen futó munkáidról beszélte, amikor egyikük, aki a hazai tudományos életben ma már fontos pozíciót tölt be, lekicsinylően legyintett, mondván hogy „ez csak vacak faunisztika!” (az is lehet, hogy ennél szalonképtelenebb jelzőt használt). Később, némi elégtételt jelentett neked, amikor ugyanez a fontos ember a Natura 2000 projekt alkalmazott természetvédelmi kutatásai kapcsán nálad kuncsgorgott elterjedési adatokért, és akkor finoman az orra alá döngölhetted, hogy „ugye néha jól jön az a vacak faunisztika is?”. Mert sokak szemében ugyan a presztízse kevés a faunisztikának, de mégiscsak szükség van rá. Ezt igazolja egy nemrégiben elvégzett nemzetközi felmérés is. A Pensoft Publishers – a ZooKeys online zoológiai folyóirat kiadója – kitöltetett regisztrált zoológus olvasóival egy online kérdőívet, melyben többek között a faunisztikai adatok publikálásával kapcsolatos véleményükre (és saját adatközlési hajlandóságukra) voltak kíváncsiak. A kérdőívet kitöltő zoológusok döntő többsége úgy nyilatkozott, hogy fontosnak tartaná faunisztikai adatainak – akár adatfájlok formájában történő – közlését, ha lenne erre megfelelő mód vagy hely. Csak néhány, a válaszadók által felhozott érvek közül: ily módon lehet

mások adatait ellenőrizni, megerősíteni vagy cáfolni; a könnyebben hozzáférhető adatok könnyebben hasznosulnak; ez elősegíti a transzdisciplinális kutatásokat; a széles körben hozzáférhető adatok megkönnyítik a kollaborálni kész kutatók egymásra találását; ezzel nő a tudományos hitelesség; ezáltal könnyebb lenne elkerülni a párhuzamos kutatásokat stb stb.

Milyen jó, hogy mi erre nem most kezdünk rájőnni, és hogy a hazai malakológiában már régóta van hagyománya és rangja a faunisztikának! Köszönhető ez egyrészt a hazai malakológiai szaklapoknak, amelyek helyt adnak az ilyen közleményeknek, és köszönhető azoknak a nagy tekintélyű csigászoknak, akik maguk is művelik és másokat is erre bátorítanak. Az hogy most itt tartunk, az az elmúlt fél évszázad „nagy öregjeinek”, mindenekelőtt Pintér Lacinak az érdeme. Ő volt az, aki közel negyven évvel ezelőtt összefogta a teljes magyar malakológus szakmát – köztük a reményteljes fiatalokat, mint amilyen Te voltál akkor – hogy létrehozzák a hazai puhatestű fauna elterjedési adatbázisát, és a feltáratlan területeket céltartan kezdjék el kutatni. Ennek az összefogásnak köszönhető, hogy puhatestű faunánk feltárt-sága más rendszertani csoportokkal illetve más országokkal összevetve irigylésre méltóan jónak számít, és ma alapjául szolgálhat olyan ökológiai és alkalmazott természetvédelmi kutatásoknak, amilyenekre a kevésbé feltárt többi csoport esetében gondolni sem lehet. Az idő azokat igazolta – Lacit, Téged és sok más lelkes hazai csigászt – akik akkor felismerték a faunisztikai adatgyűjtés fontosságát. Erre méltán lehettek büszkék!

Rangidősként, „nagy öregként” most te folytatod ezt a hagyományt. Elnézve fiatalos aktivitásodat, nem kérdés hogy lesz-e a hazai csigászatban továbbra is rangja a faunisztikának. Engedd meg, hogy az elkövetkező évekre jó gyűjtéseket, jó egészséget és nagy munkakedvet és kívánjak. Isten éltesen sokáig Bandi!

FEHÉR Zoltán

Magyar Természettudományi Múzeum

Budapest, Baross u. 13.

H-1088

E-mail: feher@nhmus.hu

